

Stichting Vrienden Lutherse Kerk Groningen

Bulletin 2016, no. 2

Voorwoord van de redactie

Geachte vrienden van de Lutherse Kerk!

De drukke en vaak muzikale maand december is aangebroken, en dat is ook de periode waarin u gewend bent van de Stichting Vrienden te horen. In dit nummer van het Bulletin –het tweede van dit jaar – leest u wat er gepasseerd is in de kerk, wat voor werk er gedaan is aan het gebouw en het interieur, en welke plannen er zijn voor het nieuwe jaar.

Van Fred Bos kregen we toestemming een tekst die hij schreef voor het lutherse kerkblad over te nemen, namelijk zijn toelichting bij het nieuw geplaatste hekwerk voor de ingang van de kerk. Ook heel concreet is het stukje van Marten Wierenga, die zitting heeft in de Stichting Exploitatie, over het interieur van de foyer.

In januari zal, tot veler blijdschap, het Brandenburgs Buffet weer aangericht worden. Een uitnodiging om deze feestelijke avond mee te maken treft u aan, samen met het programma rondom het Buffet. De heer Mudde, een echt Lutherse naam, zal de lezing houden, en van hem krijgt u in ons blad een korte voorbeschouwing. Onze penningmeester Gert de Kok geeft een helder overzicht van inkomsten en uitgaven, en presenteert ook het budget voor het volgende jaar. Deze gewichtige materie is bij hem in zeer goede handen.

Tenslotte behelst dit nummer nog een overzicht van activiteiten die de SVLK op de rol heeft staan voor het komende jaar. Dat is een gedenkwaardig jaar, AD 2017, zeker in de maand oktober wanneer Luther en de Reformatie heel nadrukkelijk herdacht zullen worden. Niet alleen de relatie Luther en de muziek, maar ook de relatie Luther en het bier zullen een rol spelen.

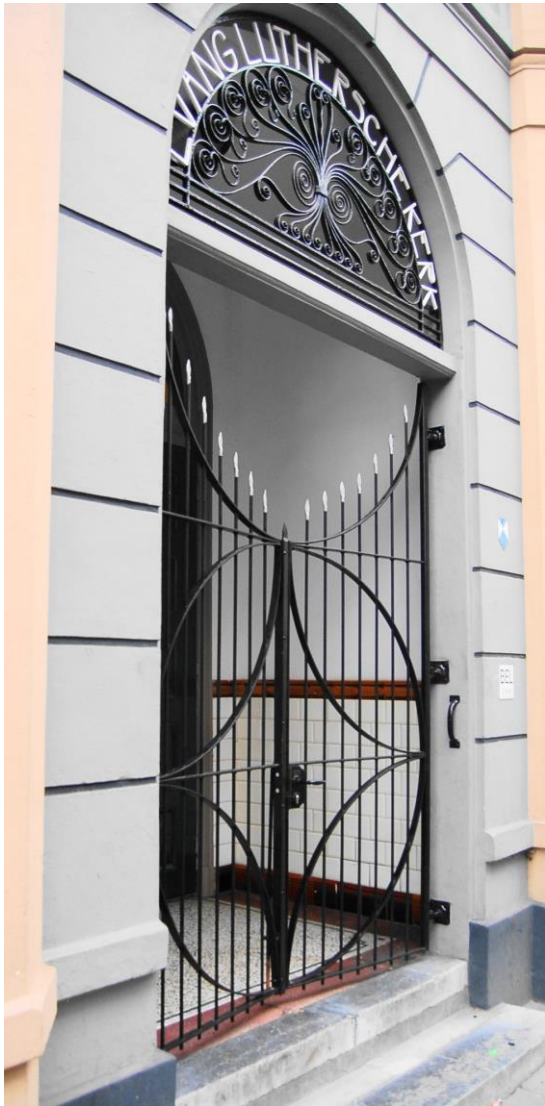
Beste lezers: de stichting reilt en zeilt, het hele gebouwencomplex rond de kerk evenzo, mee dankzij uw gulle gaven en daadwerkelijke steun. Heel hartelijk dank voor uw bijdragen in geld en activiteiten. De Stichting hoopt u in januari en ook regelmatig bij concerten en andere evenementen te ontmoeten.

Met een hartelijke groet namens de redactie,

Ite Wierenga

Een poort met een verhaal

“De ingangspoort is geplaatst.” Met deze zin heb ik op 18 augustus een foto op facebook geplaatst van de ingangspoort van de Evangelisch Lutherse Kerk in Groningen. Het begon allemaal in de trein gedurende een gesprek met mevrouw Hassink-Kröning over de ingangspoort. Die zou slecht sluiten en problemen geven met het openen. Of ik niet een offerte kon schrijven voor zo’n poort. Zij wist dat ik een smederij had. Ja, dat kon en ik begon ermee in juni 2014. Ik had een foto van de kerk en de ingangspoort en op basis daarvan ben ik begonnen te tekenen. Het ontwerp werd opgestuurd, met de offerte. De offerte werd goedgekeurd in 2015 en in januari 2016 ben ik begonnen met het bestellen van de materialen. Tussendoor was er steeds emailcontact met Marten Wierenga en met iemand van de gemeente Groningen voor de bouwvergunning. Er moest een duidelijke bouwtekening komen. De “omgevingsvergunning” was uiteindelijk rond op 8 februari, maar eind maart was de bezwaartermijn pas verlopen. Daar was het wachten nog op. Uiteindelijk ben ik begin april begonnen. Op 30 april was het frame in losse delen klaar, maar de gebogen delen moesten nog worden besteld en uiteindelijk heb ik daar een firma uit Winschoten voor gevonden. Door de gebogen delen moesten de gaten komen voor de rechte staven, zodat het gebogen deel er tussen paste. Dit was veel vjwerk. Daarna kwam nog het lassen en klinken van de losse

onderdelen, en klaar was het hek. Uiteindelijk was de poort halverwege juli gereed om gestraald en gespoten te worden. In augustus, na mijn vakantie, heb ik de poort opgehaald, geverfd en met mijn stagiaire geplaatst. De poort past bij het geheel van de gebogen opening. Daarmee heb ik het mijzelf niet gemakkelijk gemaakt, want ik moest dus besluiten tot een poort met cirkelvormige delen. Het frame is een rechthoek met een kruis, en daarbinnen is een cirkel met daar weer tussen vier kwart-cirkels in de vorm van “vissen”. De cirkel staat voor het oneindige leven, het kruis verwijst naar Jezus Christus, en de vier “vissen” zijn de gemeente. Bovenaan staan de speren die naar boven wijzen, naar de hemel. Het is nu wel een hek met een verhaal, maar naar ik hoop de moeite waard!

Fred Bos

*Kunstsmederij Bos
Molenstreek 314
9642 KX Veendam*

Onderhoud

De redactie van uw blad heeft mij gevraagd iets te schrijven over de recente veranderingen in de Foyer en Lutherzaal, twee zaken waar ik als bestuurslid van de Stichting Exploitatie Lutherse Kerk mee van doen heb.

Het nieuwe beheer – ‘Binnenstadskerken’- wilde graag meer en geschiktere opbergruimte. Daartoe zijn nu in het portaal bij de voordeur, en onder de orgeltrap, en ook in het magazijn nieuwe stellingen gekomen. Maar er was daarnaast de wens om in de

Lutherzaal wat meer te kunnen opbergen. Steeds lagen daar spullen in dozen en kisten onder de tafel. Wij zijn daarom op zoek gegaan naar een kast die in het gave interieur niet zou detoneren. Via een Amsterdamse meubelhandelaar kwam deze kast op de markt. Tymen Jan Bronda heeft de kast in de auto opgehaald en zoals het een honderd jaar oude kast betaamt, was hij eenvoudig in elkaar te zetten. De heer Arie J. Opten - die regelmatig reparaties aan stoelen en kerkbanken uitvoert - heeft het hanggedeelte van de kast ook voorzien van schappen. De Vrienden zijn zo vriendelijk geweest de aanschaf mede mogelijk te maken door de helft van het aankoopbedrag te betalen.

Ook de foyer verdiende volgens menigeen verschillende verbeteringen. Het was er wat donker en grijs, en een deel van de formicatafels vertoonde ernstige tekenen van verval. De foyer is nu in een wat frissere kleur geschilderd, en de muren zijn weer bijgewerkt op plekken waar ze al teveel onregelmatigheden lieten zien. Ook is de bar deels voorzien van nieuwe kastjes. Maar hiermee was het tafelprobleem nog niet opgelost. Gelukkig troffen enkele oplettende kerkgangsters twee grote tafels aan op een veiling, tafels die door hun degelijkheid goed van pas komen bij dagelijks gebruik. Ze zijn gelakt en dus bestand tegen morserij en natte kopjes. De vormgeving sluit wel aan bij de Lutherzaal en de stoelen passen er goed bij. Én, ook deze tafels zijn voor de helft door de Vrienden betaald. We verwachten dat het geheel nu weer jaren meekan.

Marten K. Wierenga

Uitnodiging Brandenburgs Buffet zaterdag 21 januari 2017

Namens de Stichting Vrienden van de Lutherse Kerk, de kerkenraad van de Evangelisch Lutherse gemeente en het Luthers Bach Ensemble nodig ik u van harte uit voor het Brandenburgs Buffet, dat aangericht wordt op zaterdag 21 januari 2017 in onze kerk. Het Brandenburgs Buffet is een jaarlijkse bijeenkomst aan het begin van het nieuwe jaar waarvoor alle bij de Lutherse kerk betrokken organisaties hun leden uitnodigen. Het buffet wordt evenals in de voorgaande jaren van zijn jonge traditie door muziek en een lezing omlijst.

De Vrienden zijn, zoals u natuurlijk weet, actief in het werven van donateurs ter instandhouding van het gebouw, in de meest ruime zin des woords. Ook geven zij het Bulletin uit, waarvan u nu weer een exemplaar leest.

Het Luthers Bach Ensemble bestond dit jaar 10 jaar en voelt zich thuis binnen de gastvrije Lutherse gemeente. U kent het LBE van de regelmatige bijdragen aan cantatediensten en ook waarschijnlijk van concerten. Bezoekers van de cantatediensten maken niet alleen kennis met de prachtige cantatemuziek van J.S. Bach, maar ook met de bijzondere Lutherse liturgie.

De voorzitter van het LBE, Ton Kee, zal samen met Jan Hovy, de voorzitter van de kerkenraad en ondergetekende het Brandenburgs Buffet openen.

Het buffet heeft ieder jaar de vorm van ‘een koekje van eigen deeg’. Wij hebben dit zo vorm gegeven omdat het in de praktijk goed blijkt te functioneren en ook om het voor ons allen betaalbaar te laten zijn.

Zoals ieder jaar is het ook dit keer de bedoeling dat u zelf een eetbare bijdrage voor het buffet meebrengt. Te denken valt aan een soep, een frisse salade, deegwaren, verse groenten en fruit, hartige taarten, kleine vleesgerechten, een visje, noemt u maar op.

(NB: graag kant-en-klaar te serveren gerechten.)

(NB: voor koffie, thee, vruchtensap en Schnitgerwijn wordt gezorgd.)

Onze ervaring is dat het geheel zo een zeer verrassend palet oplevert.

Programma

- 17.30 Ontmoeting met ‘*refreshments*’ in de Lutherzaal.
- 18.00 Lezing in de kerkzaal door Ds. Hans Mudde (Rijswijk) over een tweeluik dat niet helemaal voor de hand ligt: Maarten Luther (1483-1546) als musicus en componist, en Johann Sebastian Bach (1685-1750) als theoloog.
- 18.30 Opening buffet in de Lutherzaal.
- 20.00 Avondconcert met het barokorkest en twee solisten van het Luthers Bach Ensemble, Myriam Arbouz (sopraan) & Jonathan Adams (bas). Naast diverse solistische bijdragen van de musici hoort u cantate BWV 32 ‘Liebster Jesu, mein Verlangen’ van Johann Sebastian Bach.
(Het betreft een openbaar concert met entree; onder u als genodigden zal een collecte ter bestrijding van de onkosten worden gehouden.)
- 21.15 Afsluitend: koffie en thee.

Wij hopen u te mogen begroeten,

Kaarlo Schepel
voorzitter SVLK

Hans Mudde spreekt over Luther en Bach

Op zaterdag 21 januari 2017 spreekt ds. Hans Mudde (Rijswijk) over een tweeluik dat niet helemaal voor de hand ligt: Maarten Luther (1483-1546) als musicus en componist, en Johann Sebastian Bach (1685-1750) als theoloog.

Hans Mudde is emeritus predikant en stond in de Lutherse gemeenten Den Helder, Deventer, Zwolle, Den Haag en Arnhem. Hij stamt uit een muzikaal geslacht: hij is de oudste kleinzoon van de organist Jan Zwart (1877-1937) en zoon van de Lutherse kerkmusicus dr. Willem Mudde (1909-1984). Van zijn hand verscheen de bundel kerkliederen '**Op de wijze van het lied**'.

Voorafgaand aan de lezing is het jaarlijkse, nu al bijna traditionele Brandenburg Buffet. Aansluitend speelt het Luthers Bach Ensemble een cantate van J.S. Bach en meer.

LUTHER

*Taal is toon en toon is taal –
hoor wat in bevlogen woorden
bij vanuit de Schriften hoorde
in hun kracht en pracht en praal.*

BACH

*Toon is taal en taal is toon-
hoor zijn wonderbare noten
in volmaakte klank gegoten
Geniaal en wonderschoon.*

Over de musicus Luther en de theoloog Bach – vandaag wisselen ze even stuivertje - zal het gaan, tastenderwijs, na al een leven lang opgetrokken te hebben met die onmisbaar geworden metgezellen.

Hans Mudde (*1939)

Financiën

Jaarverslag 2015-2016

Tot en met oktober 2017 zullen de meeste activiteiten van de Stichting Vrienden van de Lutherse Kerk (hierna genoemd SVLK) gericht zijn op het mee financieren van het project om het voormalige Schnitgerorgel in de kerk te reconstrueren. Zie voor meer informatie www.schnitgerorgel2017.nl. De concerten die we ten bate van dit project organiseren kennen weinig onkosten, omdat de musici tegen reiskosten willen meewerken. Dat is dan ook de reden dat voor het jaar 2015-2016 de vorige penningmeester besloot geen begroting op te stellen. U kunt dit ook terugzien in de concertkosten, die voornamelijk uit PR-kosten bestaan.

Verantwoording baten

Bijdragen donateurs – SVLK kan blij zijn met een trouwe groep donateurs, die elk jaar bereid zijn om een donatie over te maken aan de stichting. Afgelopen jaar was het aantal donaties hoger en is het bedrag zodoende op ongeveer €1500,- uitgekomen.

Bijdragen fondsen – elk jaar worden enkele cultuurfondsen aangeschreven. Het afgelopen jaar heeft het Nederlands Fonds Podiumkosten €4000,- geschonken: dit bedrag is ook al voor het jaar 2016-2017. De overige gelden waren debiteuren van Groningen orgelstad.

Subsidies gemeente Groningen en Bijdrage sponsors – Komend jaar hopen we enkele sponsors te verwelkomen. De gemeente Groningen is niet aangeschreven voor subsidies.

Inkomsten kaartverkoop – De SVLK heeft het afgelopen seizoen vijf concerten verzorgd, en die werden bezocht door ongeveer 160 mensen. De opkomst was tussen de 20 en 50 personen per concert.

Wijnproject-verkoop – Onze stichting ondersteunt de financiering van de reconstructie van het Schnitgerorgel, niet alleen middels concerten, maar ook door wijn te verkopen en de opbrengst daarvan ten bate van het project te doneren. Daarom is deze post opgenomen in de resultatenrekening.

Nadelig saldo – Vooral door de grote bedragen rondom inkoop van de wijn heeft de stichting iets minder liquide middelen dan vorig jaar.

Verantwoording lasten

Concertkosten – zoals al eerder gemeld zijn de concertkosten laag uitgevallen omdat de musici tegen vergoeding van reiskosten meewerken aan de concerten. PR-kosten van concerten en drukkosten van programma's zijn samengevoegd.

Algemene kosten – hier moet u denken aan secretariële kosten, kosten van de website en dergelijke.

Kosten bulletin – er worden twee bulletins per jaar uitgegeven. Echter, slechts één van deze bulletins valt in het jaar 2015-2016 door een later verschijnen van bulletin 2016-I.

Bijdrage exploitatie Stichting Lutherse Kerk – hieronder valt de financiële bijdrage voor gebruik van de kerk in 2014-2015, en de financiële ondersteuning voor nieuwe tafels in de foyer van de kerk in het jaar 2015-2016.

Wijnproject-inkoop – Zie wijnproject verkoop.

Donaties Schnitgerproject – In het jaar 2015-2016 heeft de SVLK €6800 kunnen bijdragen aan het nieuwe orgel door middel van concerten en verkoop van wijn.

Gert de Kort
penningmeester

Plannen voor het nieuwe jaar

Het bestuur van de Stichting is het afgelopen jaar bijzonder actief geweest met benefietconcerten ter ondersteuning van het Arp Schnitgerorgel dat in het Lutherjaar geplaatst – men zou haast kunnen spreken van *herplaatst* - gaat worden. Ook in het komende jaar kunt u weer een aantal benefietconcerten verwachten.

Daarnaast organiseren wij onder andere een aantal Lutherreizen waarvan U alle details kunt vinden op www.lutherbach.nl. Aardig zijn ook de volgende evenementen waaraan u deel kunt nemen:

- 1) Een dagreis naar Edam met een bezoek aan het snarenmuseum, een stadswandeling en een orgelconcert in de ELK en de Grote Kerk, op vrijdag 13 januari.
- 2) Lezing over Luther en het schaakspel met aansluitend een schaaksimultaan, te geven door de SVLK voorzitter, Kaarlo Schepel, in de Lutherzaal van onze kerk op maandag 6 februari.

- 3) De eerste Lutherreis vindt plaats van maandag 20 maart t/m zaterdag 25 maart.
- 4) Een volgende Lutherreizen staat gepland rond de **Kirchentag, van** 24 tot 28 mei 2017, in Wittenberg en Berlijn. In oktober staat een Lutherreis op de rol voor de jeugd van de PKN in Groningen.

Nadere informatie over deze evenementen kunt u, behalve op de genoemde website, oog verkrijgen via het e-mailadres info@lutherbach.nl of met de telefoon: 0595-426065 dan wel 0595-422738.

Een greep uit de (benefiet)concerten die belegd zullen worden in de eerste helft van 2017:

- concert Huize Pabéma (Zuidhorn) door het **Luthers Bach Ensemble** op zondag **22 januari 2017** (*besloten*).
- concert door organist **Sietze de Vries** in de Martinikerk op **vrijdagavond 26 mei 2017**.
- concert **Luthers Projectkoor** uit Den Haag in de Lutherse kerk op **zaterdagmiddag 14 mei 2017**.
- concert **Luthers Bach Ensemble (kleinkoor)** op Open Monumentendag **zaterdag 9 september 2017** in de Andreaskerk te Westeremden / kunstschilder Henk Helmantel.

En nu de drank

Het opwekkende en reformatorische LutherBier is gebrouwen naar een idee van enkele gemeenteleden van de Evangelisch-Lutherse gemeentes van Amsterdam, Den Haag en Woerden.

Toen het begin van het jubileumjaar “500 jaar Reformatie” met rasse schreden naderde, werd de geest vaardig over de Lutheranen: er zijn toen gesprekken gevoerd met een bierbrouwer, De 7 Deugden, te Amsterdam).

Inmiddels zijn de eerste duizend liter gebrouwen en gebotteld. Deze hele voorraad is ook al verkocht en afgeleverd. De volgende 1.000 liter is 2 november gebrouwen en zal eind december 2016 beschikbaar komen. Een derde – en tevens laatste – 1.000 liter komt eind januari gereed.

Bestellen? U kunt een doosje van 12 flesjes (prijs € 25,-) bestellen door het sturen van een e-mail aan lutherbier@gmail.com. In die mail vermeldt u uw naam plus het aantal doosjes dat u wenst af te nemen.

In de loop van het jaar AD 2017 zult u ook na concerten belegd door de SVLK een glas reformatie-bier kunnen heffen.

Ambertype bier, met een vleugje fruit

Ingrediënten: water, gerstemout (Pilsner, Münchener, Carared), appels, havervlokken, hop, gist, bottelsuiker.

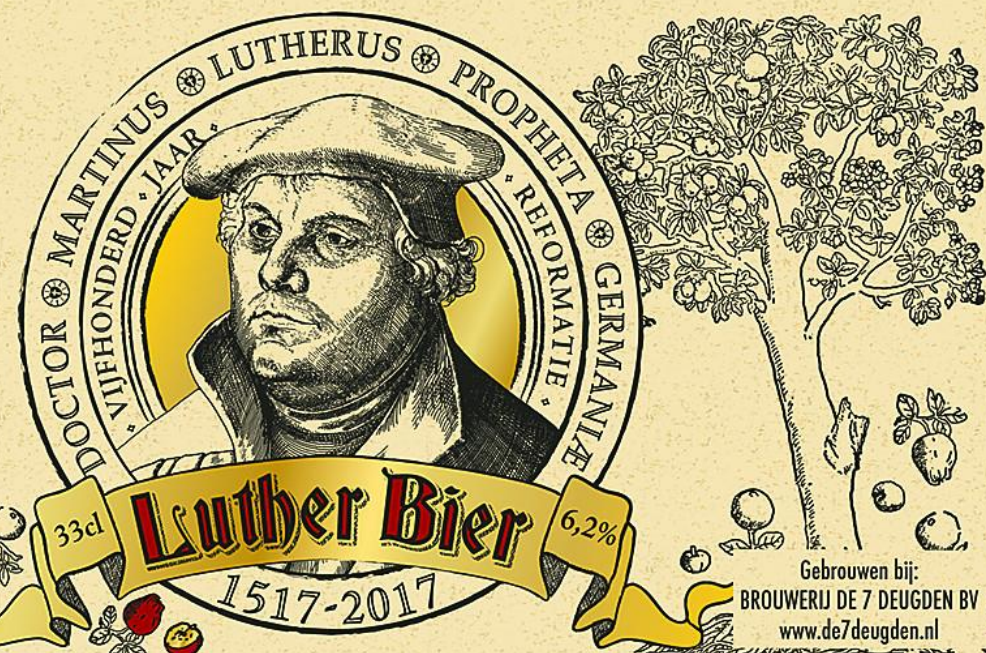
Kleur: 29 EBC
 Bitterheid: 16,5 EBU
 Categorie: S
 Alcohol: 6,2% vol.

Tenminste houdbaar tot 1 jaar na bottelen.
 Gebotteld in oktober 2016

Hergist op de fles, dus voorzichtig uitschenken en drinken bij een temperatuur van ongeveer 10°C.

Inhoud: 33 cl

Bestellen en info:
LutherBier@gmail.com

33cl **Luther Bier** 6,2%

1517-2017

Gebrouwen bij:
BROUWERIJ DE 7 DEUGDEN BV
www.de7deugden.nl

Stichting Vrienden Lutherse Kerk Groningen heeft als doel de ondersteuning van het in stand houden van het lutherse gebouwencomplex aan de Haddingestraat 23 te Groningen. Donateurs die minimaal € 15,- of meer per jaar bijdragen, ontvangen dit bulletin gratis.

Losse nummers zijn verkrijgbaar voor € 1,50.

Aanmeldingen als donateur zenden aan:

Stichting Vrienden Lutherse Kerk Groningen
secretariaat: Haddingestraat 21
9711 KB GRONINGEN

bank: NL18INGB0002808331

KvK: 41011792

website: www.svlk.nl

e-mail: info@svlk.nl

Colofon

Redactie:

Tymen Jan Bronda

Ite Wierenga

Voorpagina: foto van de nieuwe kast in de Lutherzaal

Uitgave van de SVLK te Groningen

© 2016 SVLK Groningen

